
A veszprémi diákok véleménye az Európai Unióról
- kutatási beszámoló -

A kutatási beszámolót írta: Domokos Tamás és Kulcsár László

A kutatási program lebonyolítója az ECHO Oktató Kutató Műhely volt. A kutatás a Veszprémi Ifjúsági Tanács, az ANIMA Ifjúságkutató és -segítő Csoport valamint a Mobilitás Ifjúsági Szolgálat támogatásával valósult meg. Projekt azonosító: ECHO 18/1998.

ECHO Oktató Kutató Műhely

Jelen kutatási beszámoló további felhasználásához lépjen kapcsolatba az Echo Survey Szociológiai Kutatóintézet Közhasznú Társasággal!

A kutatási beszámoló kéziratnak minősül, hivatkozni ennek figyelembevételével a feltüntetett szerzők, annak hiányában a beszámolót jegyző szervezet engedélyével lehet.

A kutatáshoz kapcsolódó adatbázis és módszertani anyagok az Intézetnél történt regisztráció után szintén elérhetők.

Javaslatait, észrevételeit, szakmai megjegyzéseit is szívesen várjuk a következő címen:

Echo Survey Szociológiai Kutatóintézet
8000 Székesfehérvár, Forgó u. 15.
Tel: +36 (22) 502-276, Fax: +36 (22) 379-622
www.echosurvey.hu info@echosurvey.hu

TARTALOMJEGYZÉK

1. Prológus	3. o.
1.1 A kutatás kontextusa	3. o.
1.2 A kutatási módszer	4. o.
1.3 Adatfeldolgozás	7. o.
2. A csatlakozás általános megítélése	8. o.
3. A csatlakozás mérlege	14.o.
4. A fiatalok viszonya az Európai Unióhoz	20.o.
5. EU ismeretek	23.o.
6. A veszprémi Európa Ház	27.o.
Melléklet	29.o.

1. PROLÓGUS

Az Európai Unió a közép-kelet-európai országok közül Magyarországgal, Lengyelországgal és az akkori Csehszlovákiával 1991-ben megkötötte a társulási szerződést, melyet az Európa Parlament és Magyarország 1993-ban ratifikált. 1994-ben Magyarország hivatalosan is benyújtotta csatlakozási kérelmét, s az azóta eltelt időszakban a csatlakozásra való felkészülés üteme felgyorsult, több területen történtek már jelentősebb előrelépések. Ugyanakkor megállapítható, hogy az egyik legelhanyagoltabb terület az európai tanulmányok tanításának előmozdítása az oktatási intézményekben, valamint a fiatalok "EU érzékenyítése".

A ma diáksága a holnap Európáját testesíti meg, a mai társult országok diákjai a holnap Európai Uniójának europolgárai lesznek. Éppen ezért az európai öntudat növelése, a fiatalok EU attitűdjeinek felmérése, fejlesztése alapfeladat a társult országokban, így hazánkban is. Nem lehet közömbös számunkra, hogyan vélekednek, mint tudnak a diákok az Európai Unióról, hogyan viszonyulnak hazánk eurointegrációs terveéhez. Kutatási programunk célja, hogy feltérképezzük a veszprémi diákok Magyarország Európai Unióhoz való csatlakozási szándékával kapcsolatos véleményét, megismerjük az Európai Unióval kapcsolatos attitűdjeit, ismereteit.

1.1 A kutatás kontextusa

Vizsgálatunk egy több elemből álló fejlesztési programba illeszkedik. A program keretén belül három projektet valósítottunk meg, szerveztünk egy tanulmányi versenyt, lebonyolítottuk a veszprémi Ifjúsági Európa Napot és végzetünk egy célzott felmérést, mely a középiskolások EU integrációs attitűdjeit, ismereteit vizsgálta.

1998. februárjában hirdettük meg a veszprémi középiskolás diákok számára az EU-val foglalkozó tanulmányi versenyünket. A versenybe a Tetőfedő Szakiskolát leszámítva valamennyi veszprémi középiskola bekapcsolódott. A legeredményesebbek a Közgazdasági Szakközépiskola, az Ipari Szakközépiskola és Általános Gimnázium valamint a Lovassy László Gimnázium tanulói voltak.

Az Ifjúsági Európa Napot 1998. március 28-án rendezték meg a veszprémi Helyőrségi Klubban. Az Európa Napon résztvevő középiskolás diákoknak egy "politikai játszóházat" szerveztünk. Ennek lényege az volt, hogy minden egyes csapat kitalált magának egy fiktív országot, képzeletben felépítette annak társadalmát, meghatározta főbb jellemzőit, a csapattagok definiálták saját szerepüket. Ezután a feladatuk az volt, hogy építsenek fel egy uniót, hozzák létre annak alapszövegét, határozzák meg szervezeteit, jelképeit, döntsenek arról, hogy a különböző társadalmi problémákat hogyan szabályoznák uniójukban. Ennek megfelelően a megálmodott "országok" (Csupor-Szigetek, Iglónia, Tengersizem Királyság, Titánia, Mandér Királyság, United States of Hungary, Atlant-Szigetek, Lego Köztársaság, Dinamica Economus) létrehozták a Tengeri Együttműködés Uniót, amely számos hasonlóságot, de alapvető eltéréseket is mutatott az Európai Unióval, s foglalkoztak a könnyű drogok legalizálásának, az abortusz szabályozásának kérdéseivel, valamint a közös környezetvédelem problémáival. A "politikai játszóház" kísérő rendezvényeként a jelenlévő diákok részt vettek egy kötetlen fórumon, melyen politikusokkal találkoztak, továbbá szakértői előadást hallgathattak meg az EU csatlakozás témájában.

A program harmadik eleme volt a tanulók Európai Unióhoz való viszonyát és uniós ismeretét felmérő vizsgálat lebonyolítása.

1.2 A kutatási módszer

A kutatás gerincét egy közel 2000 fős, reprezentatív mintán történő iskolai survey vizsgálat adja. Ezt előzte meg egy 200 fős felderítő jellegű adatfelvétel, mely során az önként jelentkező tanulók egy előre kiadott feleletválasztós tesztet töltöttek ki, s válaszoltak néhány véleménygyűjtő nyitott kérdésre.

Előzetes teszt

A felderítő jellegű adatfelvételt a középiskolai survey előkészítése miatt bonyolítottuk le. További célja volt a téma iránti érzékenyítés, az EU ismeretek terjesztése. Elsősorban e miatt tettük lehetővé, hogy a tanulók a teszt kitöltéséhez használhassanak segédletet, módjukban állt utánajárni az egyes kérdéseknek. Annak ellenére, hogy a teszt nem a spontán EU ismeretekről ad hírt, igen informatív jellegű. A tesztben a feleletválasztós kérdések mellett a tanulók önálló véleményt is

formáltak a csatlakozásról, s "ötletelniük" is kellett.

A tesztek február 13. és március 13. között 201 tanuló töltötte ki 56 csapatban. A legaktívabb iskola a Közgazdasági Szakközépiskola volt, az összes teszt 40 százaléka innen érkezett vissza.

	a tesztet kitöltő tanulók száma
Közgazdasági Szakközépiskola	82
Vetési Albert Gimnázium	25
Balatonalmádi Magyar-Angol Tannyelvű Gimnázium	21
Jendrassik György SZKI	16
Ipari SZKI és Általános Gimnázium	16
Lovassy László Gimnázium	12
Padányi Bíró Márton R. Katolikus Gimnázium és SZKI	12
Kereskedelmi SZKI	9
Zeneművészeti SZKI	6
Táncsics Mihály Szakképző Iskola	2
Összesen	201

Középiszkolai survey

A reprezentatív kérdőíves adatfelvétel során nagy mintán dolgoztunk. Mivel több olyan kérdést tartalmazott a kérdőív, amelynek megértése problémát okozott volna az általános iskolás korosztálynak, vizsgálatunk során a hagyományos értelemben vett középiskolás korcsoportot (14-19 év) kérdeztük meg, így nem kerültek be a mintánkba a hat- és nyolcosztályos gimnáziumok alsóbb évfolyamai, viszont kiterjesztettük a vizsgálatot az érettségi utáni 13. évfolyamon iskolájukban továbbtanuló fiatalokra (pl. technikusok). Mintánk így az új oktatási szisztéma szerinti 9-13. évfolyamos veszprémi tanulókra nézve reprezentatív.

Az általunk megkérdezett diákok az alapsokaság (az összes veszprémi iskolában tanuló 9-13. évfolyamos diákok összessége) 29 %-át teszik ki, a 6455 tanulóból 1856 fő válaszolt kérdéseinkre.

A mintavételi hiba nagysága városi szinten +/- 1-2 százalék az adott kérdésre válaszolók számától függően. Ez azt jelenti, hogy az általunk mért eredmények legfeljebb ennyivel térnek el attól az eredménytől, amit akkor kapnánk, ha minden veszprémi középiskolás diákot megkérdeznénk. A mintát úgy alakítottuk ki, hogy

azok az egyes iskolákra nézve is reprezentatívak legyenek. Ez lehetőséget ad arra, hogy a kutatási beszámolóban ne csak városi szintű adatokat közöljünk, hanem iskolai szintű elemzést is tegyünk. Mivel az egyes iskolákban nem egyenlő a kérdezett tanulók száma az iskolai szintű almintákon történő elemzésnél eltérő a mintavételi hiba nagysága. (Mintavételi hiba iskolánkénti maximális nagysága a lenti táblázatból kiolvasható.) Az iskolákra vonatkozó kijelentéseket és adatokat ezek fényében kell értelmezni. Két iskola esetében (Tetőfedő Szakképző Intézet, Zeneművészeti SZKI) az al minta olyan kicsi, hogy nem volt értelme a részelemzésnek.

	alapsokaság (fő)	minta nagyság (fő)	kérdezettek aránya (%)	mintavételi hiba (+/- %)
Lovassy László Gimnázium	580	126	21,7	5-8
Vetési Albert Gimnázium	543	158	29,0	4-7
Padányi B.M.R.K. Gimnázium (Eü)	381	115	30,1	5-8
Ipari SZKI és Ált. Gimnázium	934	276	29,5	4-6
Jendrassik György SZKI	766	222	28,9	4-6
Közgazdasági SZKI	557	174	31,2	4-7
Kereskedelmi SZKI	946	278	29,3	4-6
Zeneművészeti SZKI	76	20	26,3	
Tetőfedő Szakképző Intézet	264	70	26,5	
Táncsics Mihály Szakképző	1408	417	29,6	3-5
Összesen (9-13 évfolyam)	6455	1856	28,7	1-2

Az iskolai kérdőíves adatfelvételre 1998. április 14 - május 15. között került sor. A diákok a kérdőíveket tanórákon töltötték ki. A tanulókkal a kitöltés előtt a pedagógusoknak ismertetni kellett a kutatás célját, el kellett mondani, hogy a kérdőív kitöltése önkéntes és névtelen, valamint fel kellett hívni a tanulók figyelmét arra, hogy az elemzést és az értékelést külső szakemberek, kutatók fogják végezni. A kitöltött kérdőíveket a pedagógus az osztály jelenlétében behelyezte egy borítékba, körcímkével lezárta és két diák aláírta a lezárt borítékot. A lezárt borítékokat a kutatás helyi koordinátora gyűjtötte össze.

1.3 Adatfeldolgozás

A kérdőívből kinyerhető empirikus adatokat kódolás után számítógépen rögzítettük és ellenőriztük. Az adatelemzést SPSS programmal végeztük.

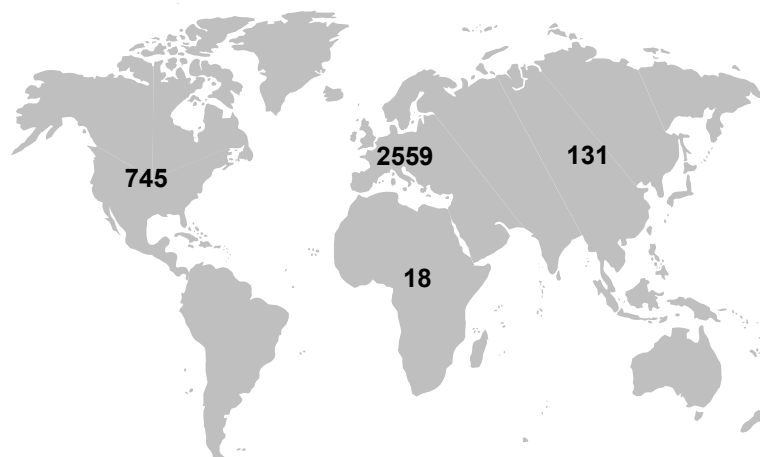
Egyes kérdéseknél azt kértük a válaszolóktól, hogy értékeljenek állításokat, minősítsenek társadalmi csoportokat négyfokú skálán. Ezen kérdések esetében a kapott értékeket egy százfokú skálára számoltuk át, ahol a százás értéket az jelentette volna, ha az adott kérdésre minden válaszoló egyöntetűen a maximális, a nullát pedig az, ha a minimális pontszámot adja. A határ az ilyen százfokú skálákon az ötven pont. Az ez alatti érték általában negatív véleményt (bizalmatlanságot, elégedetlenséget, ellenszenvet stb.), míg az e feletti érték pozitív véleményt (elégedettséget, bizalmat, rokonszenvet stb.) jelez.

Más kérdéseknél - ahol pozitív vagy negatív tendenciát kellett prognosztizálni - a százalékos értékeket egy ún. mérleg-indexre vetítettük. Ez esetben a kapott szám egy -100 és +100 közötti érték, ahol az egyöntetű pozitív tendenciát a pozitív, míg az egyöntetű negatív tendenciát a negatív véglet mutatja. A mérleg-indexen a nulla körüli értékek fejezik ki a változatlan helyzetet.

A feldolgozás során a primer adatfeldolgozáson, az alapmegoszlások közlésén túl, az összefüggések és a rejtett tartalmak, tendenciák vázolására két és háromdimenziós elemzéseket készítettünk, korreláció és szórás vizsgálatokat, valamint faktoranalízist és többdimenziós skálázást is végeztünk. A nyitott kérdésekre adott válaszoknál általában nem a százalékos megoszlást, hanem az említések számát közöljük.

2. A CSATLAKOZÁS ÁLTALÁNOS MEGÍTÉLÉSE

Az ország külpolitikájának szempontjából alapvető kérdés, hogy melyek azok az országok amelyekkel hosszú távon törekedni kell a jó kapcsolatra. A veszprémi diákok 77 százaléka mondott legalább egy országot, bár a legtöbben kettőt-hármat is említettek, amikor ezt tudakoltuk. A legtöbben úgy vélik, hogy a világ jelenlegi vezető hatalmával, az Amerikai Egyesült Államokkal kell elsősorban jóban kell lenni, gyakorlatilag minden második említés ez volt. Az európai országok közül Németországot (562 említés) és az Egyesült Királyságot (375) mondták a legtöbben, mint Magyarország stratégiai partnerét. Ha az egyes országokra leadott szavazatokat kontinensenként összesítjük az európai országokra több mint kétezer "szavazatot" adtak le a tanulók (2559). Az amerikai kontinens áll a második helyen (745), Ázsia a harmadik (131), s afrikai ország mindössze 18 említést kapott.

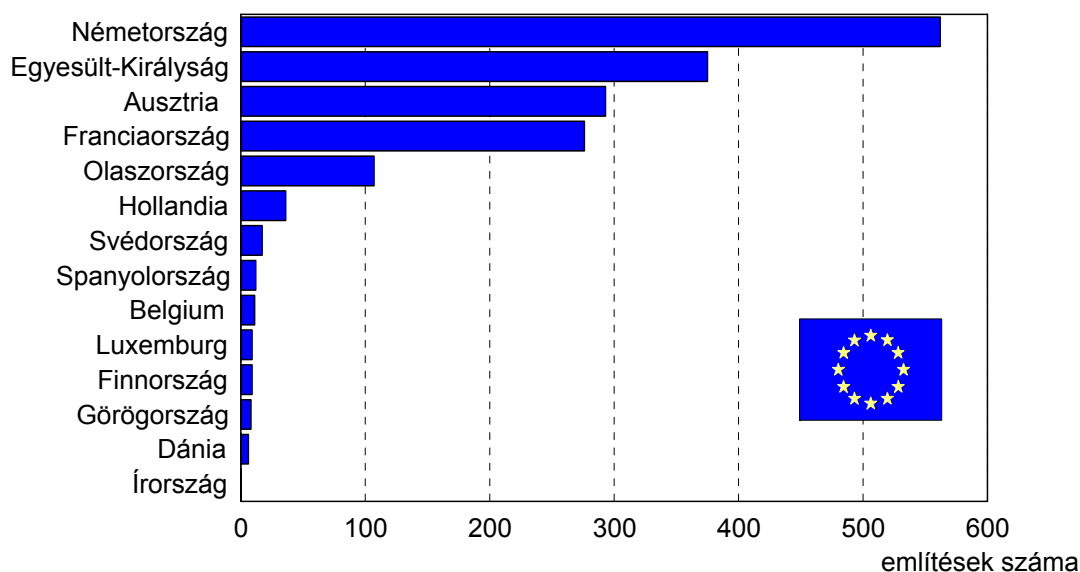

Természetesen az egyes európai országok között jelentős eltérés van az említési gyakoriságot illetően. Az Európára "leadott szavazatok" 23 százalékát kapta Kelet-Európa, a túlnyomó többség a nyugati kapcsolatépítést javasolja. Érdeemes külön megvizsgálni, hogy az Európai Unió tagállamai mennyi említést kaptak. Az összes említés 52 százaléka (1812 említés) egyértelműen EU tagállamot jelölt meg, mint olyan országot amellyel Magyarországnak hosszú távon jó kapcsolatot kell kiépítenie. Stratégiai szempontból legfontosabbnak ítélt EU tagállam Németország. Az ország kiugróan magas említésében a német gazdasági befolyás, a hagyományos német-barát szemléletmód és a történelmi elkötelezettség egyaránt

közrejátszik. A tagállamok közötti rangsorban a második az Egyesült Királyság. Közel háromszáz említést kapott az 1995 óta EU tag szomszédunk, Ausztria. Az utóbbi években az angolszász és a német befolyás mellett a francia hatás is erősödik. Ezt jelzi hogy a tanulók 15 százaléka Franciaországot is említette. Ezen országokon kívül száz fölötti említést csak Olaszország tudhat magáénak.

Mely országokkal kell hosszú távon jó kapcsolatot kiépítenünk?

Az Európai Unió tagállamai közötti rangsor

Az európai uniós logika egyik meghatározó eleme az országhatárokon túlmutató regionalitás gondolata. Ennek fényében is örvendetes, hogy sok középiskolás diák említette a szomszédos országokat, mint olyan államot amellyel jó kapcsolatot kell kiépíteni. A legtöbb említést Ausztria kapta. Nagyon sokan nem konkrét országot neveztek meg, hanem általában a szomszédos országokról szóltak. A magyar-román és a magyar-szlovák alapszerződés körüli vita érezteti hatását a válaszok megoszlásában, ezek az országok is több említést kaptak.

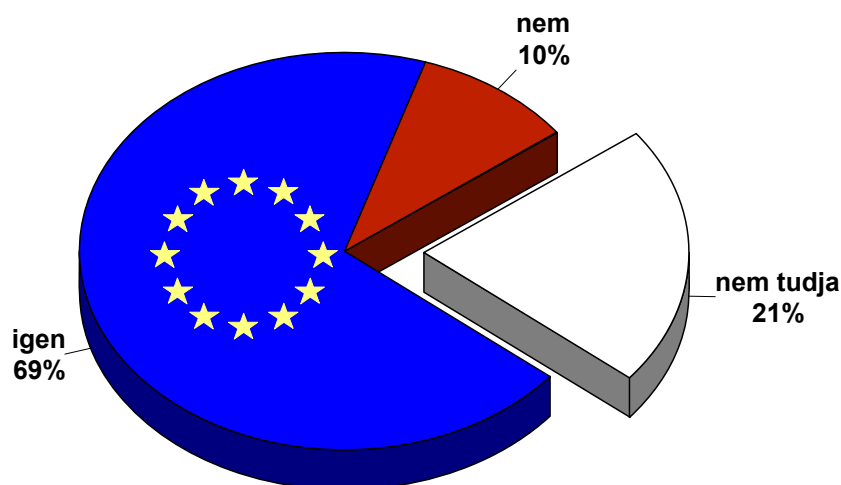
A szomszédos országok említési rangsora

	említések száma
Ausztria	293
szomszédos országok	188
Románia	81
Szlovákia	58

Szlovénia	18
Ukrajna	16
Jugoszlávia	13
Horvátország	13
Összesen	680

A megkérdezett diákok többsége egyetért azzal, hogy amint csak lehet, az országnak csatlakoznia kell az Európai Unióhoz, bár nem szabad elfelejteni a 10 százaléknyi ellenzőt, és a válaszadók további egyötödét, akik nem tudtak véleményt nyilvánítani. Ezek az arányok nagyjából megegyeznek a teljes lakosság körében országos reprezentatív mintán végzett felmérésekkel, ahol a tavalyi NATO-népszavazás óta folyamatosan 70-75 százalék a csatlakozást támogatók aránya.

Egyetértesz azzal, hogy amint csak lehet, az országnak csatlakoznia kell az Európai Unióhoz?

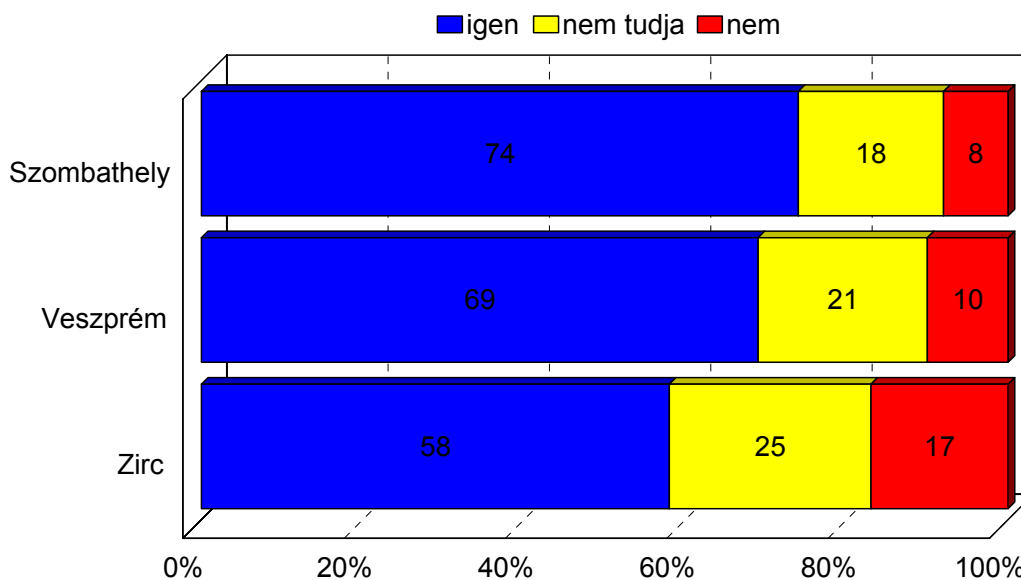

Ha a középiskolákat külön vizsgáljuk, akkor azt láthatjuk, hogy a Padányi Gimnázium tanulói az átlagnál elutasítóbbak az EU-val kapcsolatban, ott 60 százalék az igennel és 19 százalék a nemmel válaszolók aránya. A bizonytalanok aránya a Táncsics SZKI-ban a legmagasabb, 32 százalék. A jobb tanulmányi eredménnyel rendelkezők magasabb arányban támogatják a csatlakozást, a jó és jeles rendűek 73, a rossz, vagy elégségesek 63 százaléka vélekedett erről pozitívan. Jól kirajzolódó tendencia az is, hogy a fiúk között magasabb a csatlakozást támogatók

aránya (+8 százalék), míg a lányok körében a bizonytalanok aránya átlag feletti (+ 8 százalék). Az apa iskolai végzettsége jelentős hatással van a bizonytalan válaszok alakulására. Míg a maximum nyolc általánost végzett szülők gyermekeinek 37 százaléka nem tudott véleményt alkotni, addig az érettségivel rendelkezők gyermekeinél ez az arány 17, a diplomás szülőknél pedig 15 százalék. Ezzel párhuzamosan a támogatók aránya a szülő iskolai végzettségének emelkedésével folyamatosan nő.

Érdekes összevetni a csatlakozást pártolók arányát más településeken mért adatokéval. A szombathelyi fiatalok¹ 74 százaléka egyértelműen támogatja Magyarország európai integrációs törekvéseit. Az ellenzők és bizonytalanok aránya is hasonló a veszprémi eredményekhez. Nem ennyire pozitív a zirci tanulók véleménye², a diákok több mint fele véli úgy, hogy Magyarországnak amint lehet csatlakoznia kell az Európai Unióhoz, s 17 százalékuk ellenzi azt. Minden negyedik tanuló bizonytalan.

Egyetértesz azzal, hogy az orzágnek amint lehet, csatlakoznia kell az Európai Unióhoz ?

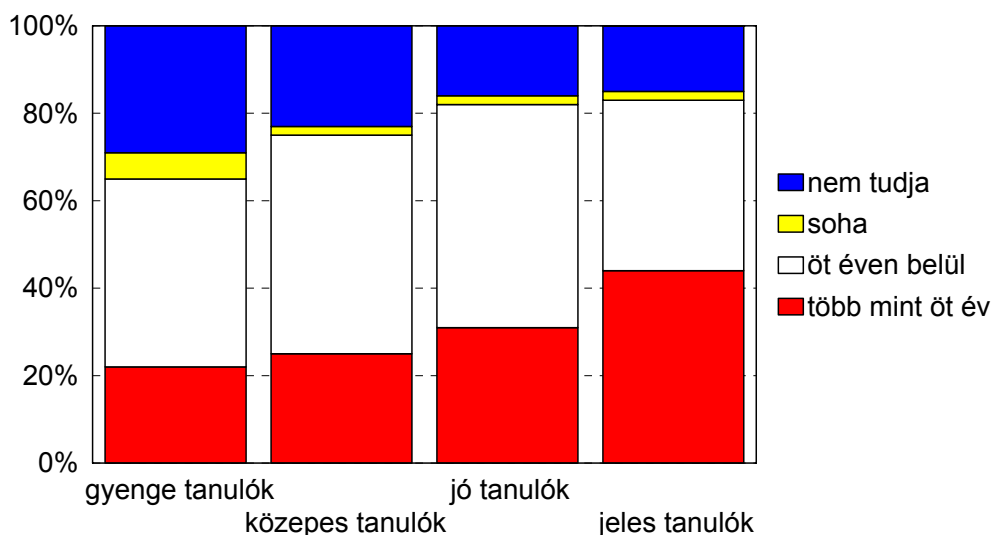

Abban a kérdésben, hogy mikor vesznek fel minket az Európai Unióba, már

¹ Forrás MONITOR Társadalomkutató Intézet, N=900 fő, középiskolás reprezentatív minta, 1998. tavasz

jobban megoszlanak a vélemények. Az optimista változatot, hogy ez még 2000 előtt megtörténik, mindössze 12 százalék vallja. A relatív többség (48 százalék) úgy véli, hogy öt éven belül, a kérdezettek egynegyede szerint tíz éven belül, 4 százalék mondta, hogy több, mint tíz évnek kell eltelnie a csatlakozásig, és a kérdezettek 3 százaléka szerint erre soha nem kerül majd sor. A szülő iskolai végzettsége e kérdés tekintetében csak a bizonytalan válaszokra volt hatással, csakúgy mint a válaszoló neme. A lányok és a képzetlenebb szülők gyermekei tanácstalanabbak. A diákok tanulmányi eredményének dimenziójában vizsgálva a véleményeket kiolvasható, hogy a gyenge tanulók között többen vannak a pesszimisták, és bizonytalanok, a közepes és jó tanulók inkább az elkövetkező öt éven belülre datálják a csatlakozás időpontját (50 százalék), míg a jeles tanulók 44 százaléka öt évnél későbbre prognosztizálja a felvételt. Ez kimutatható az iskolai bontásban is, a lovassys diákok bíznak a legkevésbé abban, hogy öt éven belül Magyarország az Európai Unió teljes jogú tagja lesz. A legbizakodóbbak az Ipari és a Vetési tanulói.

A csatlakozás vélt ideje a tanulmányi eredmény dimenziójában

Arra kérdésre, hogy általában mit várnak a fiatalok az EU csatlakozástól, a kérdezettek 82 százaléka említett valamit, 9 százalék nem vár semmit, a többieknek nem volt véleményük. A fiatalok túlnyomó többsége pozitív változást vár az Európai Unió tagságtól, a 1415 említés 96 százaléka ilyen irányú.

² Forrás ECHO Oktatáskutató Műhely, N=1000 fő, 7-12 évfolyam, teljes körű vizsgálat, 1998. tavasz

A pozitív tartalmú említések között elsősorban a jólét, a magasabb életszínvonal került elő, de száz fölötti volt a gazdasági fellendülés és a munkalehetőségek említése is, s ezek szintén az egzisztenciális biztonság és a minőségileg javuló életkörülmények asszociációs mezőjébe tartozó fogalmak.

A negatív említések között jóval kevesebb konkrétum van, de sokkal kevesebb a negatív említés is. Inkább a korábban már szerepelt "semmit" kategória figyelemreméltó, amit minden tizedik válaszadó említett. A leggyakoribb említéseket az alábbi táblázat mutatja.

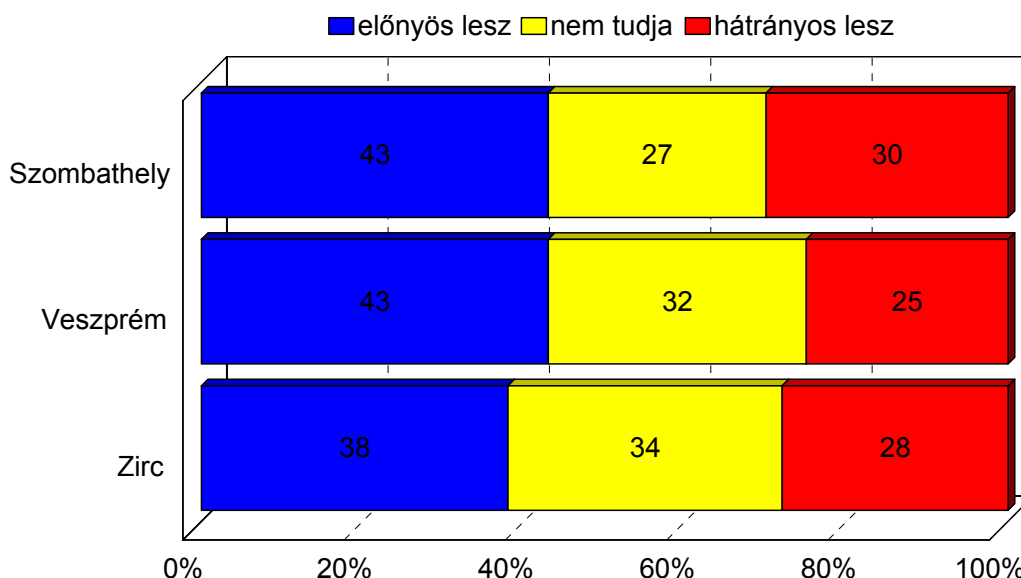
Mit vár a csatlakozástól?

pozitívumok	említések száma
jólét, jobb lét	335
magasabb életszínvonal	177
gazdasági fellendülés	166
munkalehetőség	132
általános fejlődés	97
biztonság	67
magasabb kereset	56
béke	39
javuló közbiztonság	38
több lehetőség	32
jobb jövő	31
jobb oktatás	25
gazdasági, kereskedelmi kapcsolatok fejlődése	25
alacsonyabb árak, alacsonyabb infláció	36
szabadabb utazás	21
sok jót	16
politikai stabilizáció	15
egységes Európa	12
gazdasági stabilitás	12
a magyarok elismerése a világban	12
környezetvédelem	10
fejlettebb pénzügyi rendszer	10
negatívumok	említések száma
nem sok jót	18
csak rosszat, romlást	7
oktatás, egészségügy szintjének romlása	6
kihasználják az országot	5
csalódás lesz	4
német gazdasági elnyomás, magánvállalkozók elnyomása	4
egzisztenciális problémák	3
drogfogyasztás terjedése, közbiztonság romlás	2
nemzeti identitás rombolása	2

3. A CSATLAKOZÁS MÉRLEGE

Az Európai Unióhoz való csatlakozás majdani mérlegét természetesen nem lehet előre megvonni, de a csatlakozástól a politikusok és a közvélemény is általában javulást vár, még akkor is, ha plusz kiadások terhelik az országot vagy rövid távon akár hátrányos helyzetbe is kerülhetünk. A vizsgált tanulók többsége (bár kevesebb, mint a válaszadók fele, 43 százaléka) úgy véli, a csatlakozás már rövid távon előnyökkel jár Magyarország számára. A tanulók 32 százaléka bizonytalan. Minden negyedik veszprémi diák rövid távon hátrányokkal számol.

A csatlakozás rövid távon inkább előnyös vagy hátrányos lesz Magyarország számára?

Összevetve a zirci, veszprémi és szombathelyi adatokat kiderül, hogy összességében a veszprémi fiatalok a legbizakodóbbak, s a zirciek a legkevésbé. Az egyes demográfiai mutatók mentén talált szignifikáns eltérések a következők: a magasabb évfolyamba járó tanulók között magasabb arányban vannak azok, akik úgy vélik, hogy rövid távon inkább a hátrányát érezzük majd a csatlakozásnak, csakúgy, mint a képzettebb szülők gyermekei és jobb tanulmányi eredményt elért tanulók között. Az egyes iskolákat nézve a Padányi és a Lovassy diákjai a legkritikusabbak, s a Vetési tanulói a legbizakodóbbak.

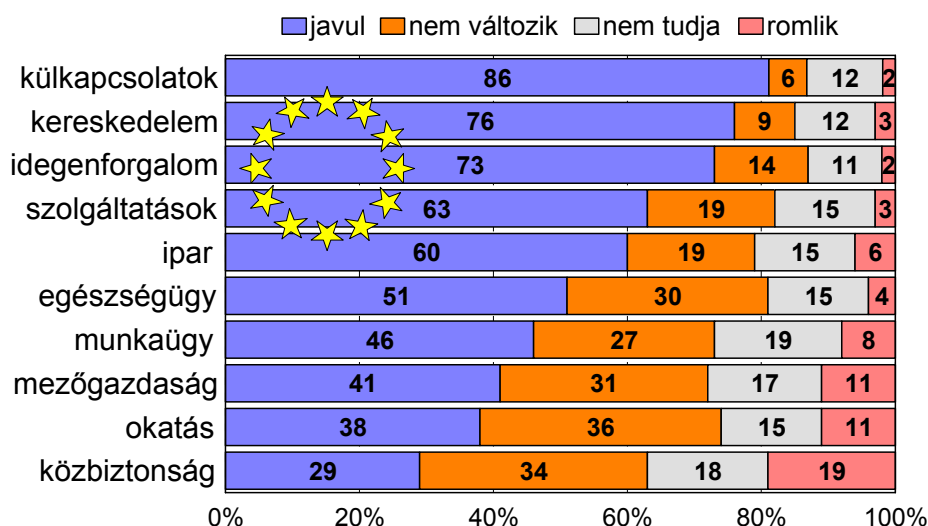
A csatlakozás rövid távon inkább előnyös vagy hátrányos lesz?

	előnyös %	nem tudja %	hátrányos %	pontszám mérleg-indexen
Vetési	56	18	26	+30
Kereskedelmi	45	35	19	+25
Ipari	47	28	25	+22
Jendrassik	43	34	23	+20
Táncsics	38	44	18	+20
Közgazdasági	39	26	35	+4
Padányi	36	29	35	+1
Lovassy	35	22	43	-8
Összesen	43	32	25	+18

százalékos megoszlás és mérleg-index

Amikor ugyanezt a kérdést az egyes ágazatokra tettük fel, akkor már árnyaltabb volt a kép, bár a mérleg-indexek mindenhol a pozitív tartományban voltak, vagyis még a legkritikusabbnak ítélt közbiztonságtól is inkább javulást várnak, mint romlást.

A következő területeken hogyan változik a helyzet a csatlakozás után?

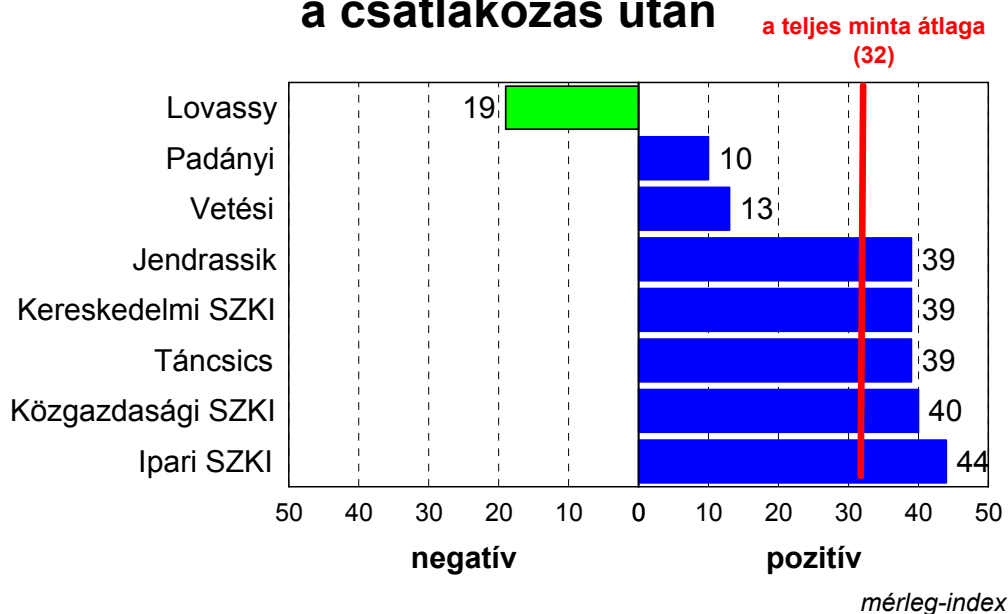
Nem meglepő, hogy a külkapcsolatok, a kereskedelem és az idegenforgalom áll az első helyeken. Annál meglepőbb az oktatásról alkotott viszonylag negatív

vélemény. Ha ismét megnézzük a jeles tanulók véleményét, akkor azt láthatjuk, hogy az oktatást ők még rosszabbul ítélik meg (mérleg-indexen 12 pont a teljes minta 32 pontjához képest), a közbiztonság területén pedig kifejezett romlást látnak (mérleg-indexen -10 pont a teljes minta 11 pontjához képest). A szolgáltatások és a kereskedelem megítélése között szoros korreláció mérhető ($r=0,4$).

Ha az egyes területeket a középiskolák szerint nézzük, akkor az derül ki, hogy a legtöbbről a Padányi tanulói kritikusan nyilatkoztak (kivétel az első három ágazat). A Lovassyba járók véleménye az átlagnál rosszabb a mezőgazdaságról, az iparról, az oktatásról és a közbiztonságról. A Táncsics diákjai a munkaügyről és a külkapcsolatokról nyilatkoztak negatívan, viszont a közbiztonságról pozitívabban. A Vetési Albert Gimnázium tanulói a közbiztonságot tartották kritikusan, míg a kereskedelmet és az egészségügyet pozitívabban. Az Ipari SZKI diákjai a munkaügy megítélésében különböztek az átlagtól, méghozzá pozitív irányba.

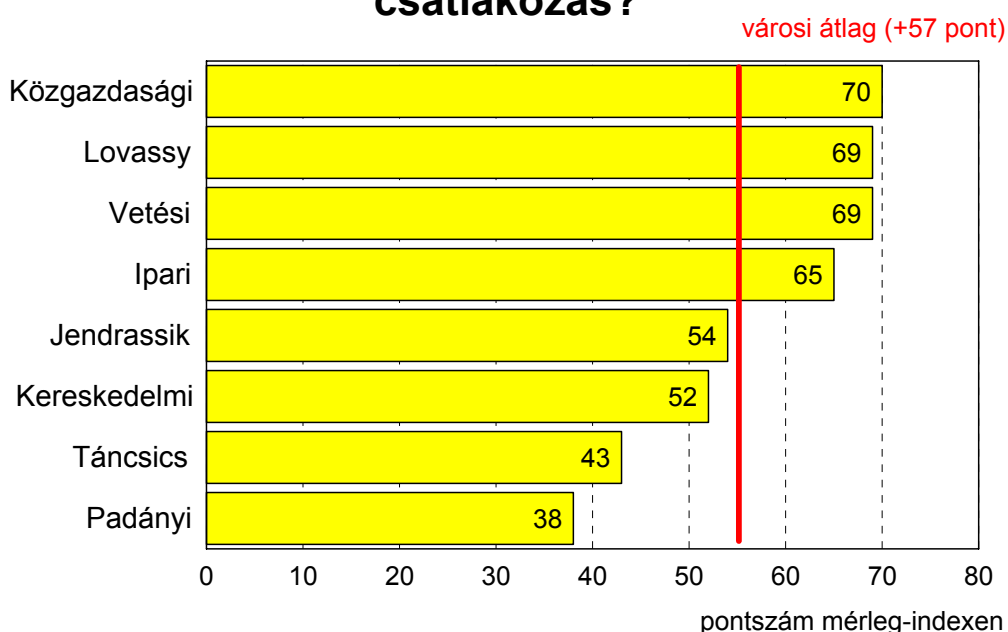
Az oktatás megítélését külön ábrán mutatjuk be. Az átlagtól messze elmaradva, sokkal negatívabban ítélik meg a helyzetet a Vetési, a Padányi és legfőképpen a Lovassy diákjai – itt kifejezetten romlásra számítanak. Ennek egyik lehetséges magyarázata, hogy az erős gimnáziumokban tanulók gyakran hallják, hogy a nyugati oktatási rendszerekben tanuló diákok kisebb tárgyi tudással rendelkeznek, s tarthatnak attól, hogy e modellek hatással lesznek majd az oktatás színvonala Magyarországon is.

Hogyan változik az oktatás helyzete a csatlakozás után

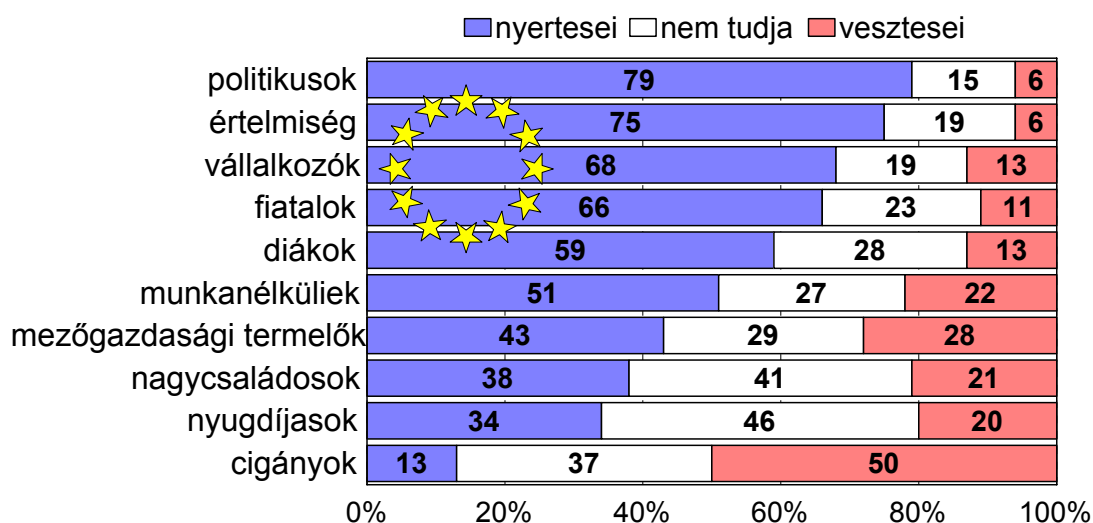
Amikor azt kérdeztük, hogy a válaszadó saját életére az EU csatlakozás inkább pozitív vagy negatív hatással lesz, akkor a többség (45 százalék) pozitív hatásról számolt be, 4 százalék negatívról, míg minden ötödik diák szerint a csatlakozás nem lesz hatással az ő életére. Ez mérleg-indexen kifejezve +57 pont. A jobb tanulmányi eredményt felmutató tanulók ennél is bizakodóbbak, a jó tanulóknál +65, a jeleseknél pedig +71 pont a mérleg-index értéke. A középiskolákat külön nézve kiderül, hogy a Lovassyban, a Vetésiben és a Közgazdaságiban az átlagnál pozitívabb, a Padányiban és a Táncsicsban negatívabb a tanulók véleménye.

A válszólo saját életére milyen hatással lesz a csatlakozás?

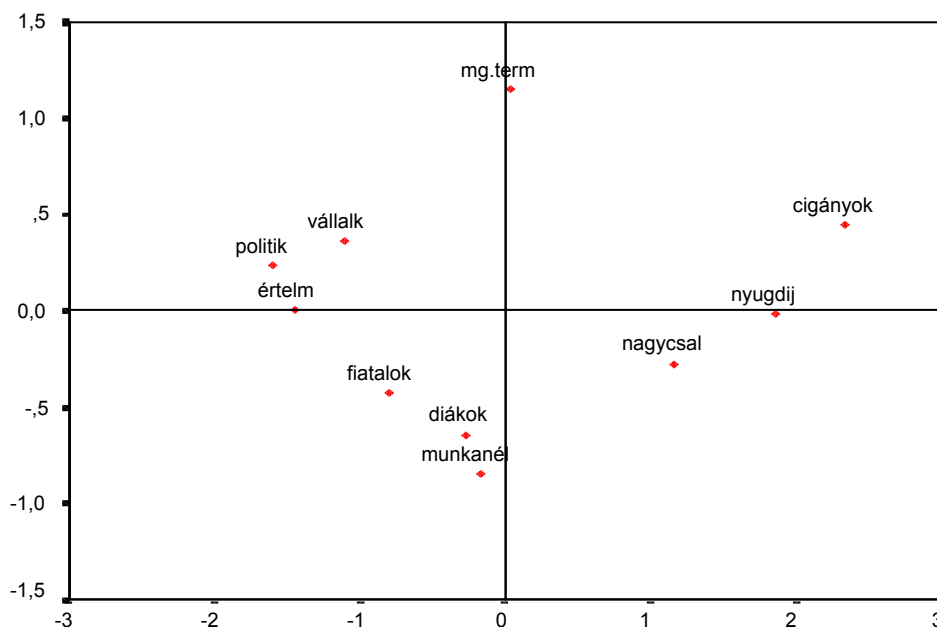

Azzal kapcsolatban, hogy melyek lesznek a csatlakozás nyertes és vesztes rétegei, a vélemények jól tükrözik a magyar társadalom viszonyait. A nyertesek elsősorban azok, akik tudásukat, kapcsolataikat jól tudják konvertálni az új európai közegben, a vesztesek pedig azok, akik a magyar viszonyrendszerben is vesztesek, nekik az EU csatlakozás sem mutat kiutat. A fiatalok szerint a csatlakozás egyértelmű nyertesek lesznek a politikusok, az értelmiségiek, a vállalkozók. Pozitív, hogy magukat, generációjukat a fiatalok inkább a nyertesek közé sorolják. A válaszolók fele - feltételezve a munkalehetőségek bővülését - a munkanélkülieket is a csatlakozás nyertesek között tartják számon. Egyértelműen vesztesek a cigányok. Ambivalens a megítélés a mezőgazdasági termelőknek, a sajtóban sokat emlegetett agrárverseny miatt ez logikus is.

A következő csoportok a csatlakozásnak inkább nyertesei vagy vesztesei lesznek?

Az egyes társadalmi csoportokról alkotott vélemények alapján - többdimenziós skálázással - meghatároztuk az egyes csoportok egymáshoz viszonyított helyzetét. A diagram azt mutatja, hogy a vizsgált kérdésben (mely rétegek lesznek a csatlakozás haszonélvezői) hogyan oszlanak meg a vélemények. Az ábrán akkor kerül két változó egymáshoz közel, ha a válaszolók ugyanúgy ítélik meg őket.

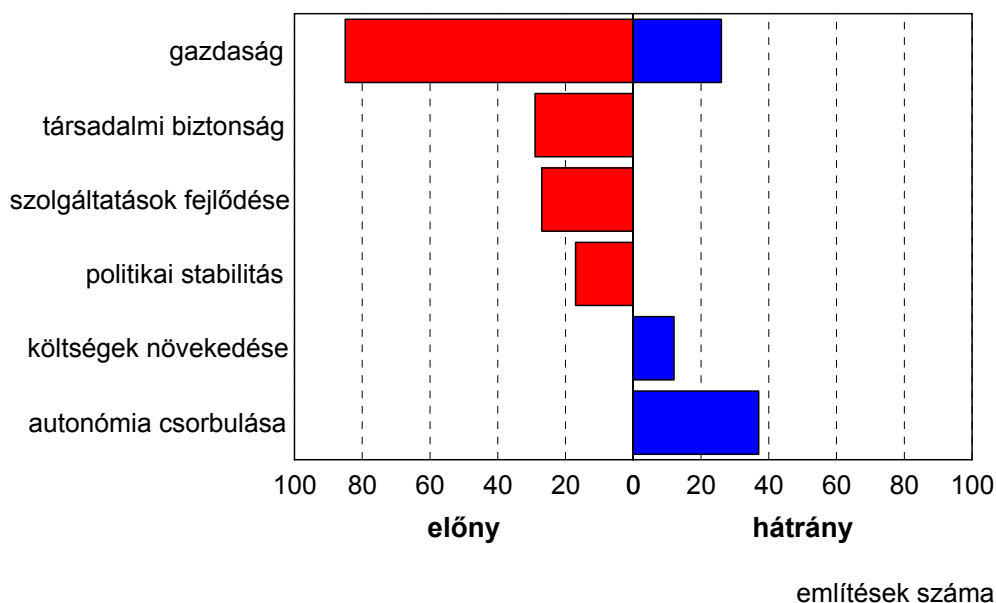
A fenti ábrán a vízszintes tengelyen jól beazonosítható a nyertes-vesztes dimenzió. Jól látható, hogy a vesztes csoportok között találhatóak a cigányok, a nyugdíjasok, a nagycsaládosok és a mezőgazdasági termelők, míg a többiek a

nyertesek közé sorolódnak. Elkülönülő csoportba rendeződnek a fiatalok, a diákok és a munkanélküliek valamint egy másik mezőben alkot szoros “egységet” a politikusok, az értelmiségiek és a vállalkozók csoportja. A mezőgazdasági termelők ambivalens megítélést mutatja, hogy az ábrán minden más társadalmi csoporttól elkülönülten helyezkedik el.

A veszprémi tanulók a csatlakozás egészétől tehát inkább javulást, pozitív mérleget várnak, ugyanakkor többen látják, hogy az ország euroatlanti integrációjának, különösen az Európai Unióhoz való csatlakozásnak kemény ára lesz. Ez leginkább abban áll, hogy az ország nemzeti önrendelkezésének egy részéről lemond, a többségi akaratnak alá kell rendelni a nemzeti érdekeket. Bizonyos területeken komoly gazdasági és társadalmi problémákat is magával hoz a csatlakozás (pl. a vámok eltörlésével a nemzeti gazdaság kiszolgáltatottá válik az szabad piacnak, a képzettebb munkaerő kivándorol). Nem elhanyagolható a csatlakozással járó költségek aránya sem.

Mindezt természetesen kompenzálja a várt gazdasági fejlődés, a társadalmi biztonság növekedése, a politikai stabilizáció, a modernizáció, a szolgáltatások színvonalának emelkedése.

A csatlakozás mérlege a nyitott kérdések alapján

4. A FIATALOK VISZONYA AZ EURÓPAI UNIÓHOZ

Érdeemes azt a csoportot közelebbről is szemügyre venni, akik ellenzik az uniós csatlakozást. A demográfiai ismérvek vizsgálata után viszonylag jól körül lehet írni őket. Többségben vannak köztük a férfiak, a veszprémiek (a bejárókkal ellentétben), a tanulmányi eredményeik rosszabbak az átlagnál, és többen vannak köztük, akik gyakran járnak templomba. Emellett szkeptikusabbak a csatlakozás időpontjával kapcsolatban, 11 százalék köztük azok aránya, akik szerint soha nem veszik fel az országot az EU-ba (ez nem mutat különösebb politikai éleslátást). Tájékozottabbak azzal kapcsolatban, hogy a NATO-tagság nem szükséges az uniós tagsághoz. Meg vannak győződve arról, hogy a csatlakozás inkább hátrányos lesz az ország számára (csak 14 százalék szerint lesz előnyös), és minden harmadik úgy véli a saját életére is inkább negatív hatással lesz az integráció.

A kutatás során igyekeztünk képet kapni a fiatalok Európai Unióhoz való viszonyáról, kíváncsiak voltunk arra, hogy mit gondolnak, hogyan vélekednek magáról az Unióról. Különböző kijelentéseket tettünk, és arra kértük a fiatalokat, hogy mondják meg, milyen mértékben értenek velük egyet. A kapott válaszokat százfokú skálára számoltuk át, az adatokat az alábbi táblázat tartalmazza.

pozitív tartalmú kijelentések	egyetértés indexe
Ha nem csatlakozunk az Unióhoz, akkor végleg lemaradunk a többi országtól.	68
Az ország érdekérvényesítése más országokkal szemben eredményesebb lesz a csatlakozás után.	65
Ha az ország bekerül az EU-ba, jelentős anyagi segítséget kapunk a többi tagállamtól.	58
A csatlakozás az életszínvonal gyors emelkedését hozza magával.	50
A demokratikus jogok kiterjesztése elsősorban az Európai Uniónak köszönhető.	45

semleges tartalmú kijelentések	egyetértés indexe
Az Unióval kapcsolatban még mindig nincs elég információja az embereknek.	80
A csatlakozás utáni szabad munkavállalás sok embert arra készítet, hogy más országban keressen munkát.	66
Az EU tagság ügye politikai kampányfogássá vált.	64

Nem biztos, hogy minden volt szocialista országot be kell venni az Unióba.	63
A csatlakozás után az EU intézményei beleszólhatnak a magyar ügyekbe.	60
Súlyos feszültségek keletkezhetnek, ha egyes országokat nem vesznek fel az Unióba.	54
A csatlakozás elsősorban a fejletlenebb magyar régióknak segít.	53
Az Unión belül inkább a csehekkel és a lengyelekkel kell összefognunk.	46
Az Európai Unió egyfajta "Európai Egyesült Államokként" az USA vetélytársa lesz.	37

negatív tartalmú kijelentések	egyetértés indexe
Az EU sok kötétséggel jár a tagországok számára.	74
Az EU csatlakozásért a szükségesnél nagyobb árat kell fizetnünk.	56
Az uniós csatlakozás is elsősorban egy szűk rétegnek lesz hasznos.	55
Az ország még nincs felkészülve a csatlakozásra, ezért nem kellene ennyire erőltetni a dolgot.	49
A csatlakozás kirekeszti a határon túli magyarokat az ország életéből.	43
Az Unióban háttérbe szorul a nemzeti kultúra.	43

A legnagyobb egyetértés azzal kapcsolatban volt, hogy az Unióról még mindig nincs elég információ - erre a kérdőív kitöltése során a diákok gyorsan rájöhettek. Szintén nagyon magas pontszámot kapott az uniós kötétségekre vonatkozó állítás, mely szerint az EU sok költséggel jár a tagországok számára. Pozitívnak tekinthető, hogy az elmarasztaló kijelentésekkel a diákok többsége nem értett egyet, míg a csatlakozást jó színben feltüntető kijelentések elfogadásra találtak.

A válaszok mögött meghúzódó csoportokat faktoranalízis segítségével tártuk fel. A húsz itemre adott válaszok hasonlósága alapján a számítógép öt faktorba rendezte a diákokat.

Az első faktorba az EU-val kapcsolatos ellenérzéseket megfogalmazók kerültek. Itt magas faktorsúllyal szerepelt a nemzeti kultúra háttérbe szorulása (0.69), a szükségesnél nagyobb ár megfizetése (0.64), a határon túli magyarok kirekesztése (0.63), az ország felkészületlensége (0.58) és az EU intézmények beleszólása (0.56), míg negatív faktorsúlya volt (vagyis nem értettek vele egyet) a csatlakozás utáni anyagi segítségnek.

A második faktorban a feltétel nélküli támogatók szerepeltek. Itt magas faktorsúlya volt az életszínvonal gyors emelkedésének (0.70), az eredményesebb érdekérvényesítésnek (0.68), a demokratikus jogoknak (0.65), a várt anyagi

segítségnek (0.59) és a lemaradástól való félelemnek (0.54). Negatív faktorsúllyal két állítás szerepelt, a szűk réteg számára hasznosulás és az ország felkészületlensége.

A harmadik faktor a bizonytalanoké. Itt leginkább az információhiány iteme dominált (0.77), kisebb mértékben a volt szocialista országok szelektálása (0.57) és a szűk réteg számára keletkező előnyök (0.41). Ők azok, akik nem tudják, miként viszonyuljanak a csatlakozáshoz.

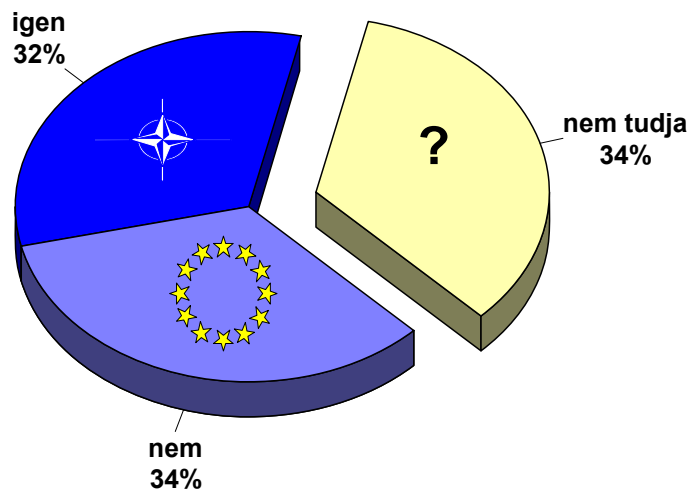
A negyedik faktorba a feszültségektől tartók kerültek. Itt két item szerepelt magas faktorsúllyal, az egyes országok fel nem vételéből keletkező feszültség (0.73) és az EU, mint az USA vetélytársa item (0.69).

Az ötödik faktorban lévők azok, akik inkább a környező régió együttműködését látnák szívesen. Itt a cseh és lengyel összefogásra vonatkozó item vezette a listát (0.76), illetve pozitív faktorsúllyal szerepelt az uniós kööttségek felemlegetése is (0.58).

5. EU ISMERETEK

A köznyelvben az EU és a NATO csatlakozási folyamat összemosódik, amit még fokoz is a közkeletű "euroatlanti integráció" kifejezés. Mindenesetre abban a kérdésben, hogy a két csatlakozás feltétele-e egymásnak, igen megosztottak a diákok, és rendkívül nagy a bizonytalanság. A helyes választ mindössze a kérdezettek 34 százaléka tudta. Ha megnézzük, hogy a tanulmányi eredményük alapján jeles tanulónak számító fiatalok mit gondoltak, akkor még náluk is 20 százalék azoknak az aránya, akik úgy hitték, a NATO-tagság feltétel. A kérdést a középiskolák szerint vizsgálva, azt látjuk, hogy a Lovassy és a Vetési tanulói a legtájékozottabbak e kérdésben.

Ahhoz, hogy az EU tagjai lehessünk, NATO-tagnak kell lenni?

Az Európai Unióval kapcsolatos lehetőségek ismeretére világított rá az a kérdéssor, melyben azt tudakoltuk, hogy lesz-e jogi lehetőség bizonyos cselekedetekre a csatlakozás után. A felsorolt cselekedetek közt volt olyan, amit már most is lehet (pl. házasságkötés külföldiekkel) és olyan is, amit a csatlakozás után sem lehet majd (pl. sorkatonai szolgálat szabadon választott uniós állam hadseregében).

A csatlakozás után mire lesz jogi lehetőség?

	Igen %	Nem %	Nem tudom %
Házasságkötés külföldiekkel	77	6	17
Szabad munkavállalás egy másik uniós országban	74	8	18
Az iskolai végzettség elfogadtatása külföldön	71	7	22
Letelepedés másik uniós országban	70	10	20
Cégalapítás más uniós tagállamban	55	13	32
Szabad középiskola-választás, akár más országokban is	50	18	32
Jogsérelem esetén az EU intézményeihez fordulni	47	16	37
Vízum nélkül eljutni bármely külföldi országba	47	28	25
Műszaki cikkek vámmentes beszerzése	34	35	31
Szociális támogatás igénylése az Európai Uniótól	31	32	37
Bírói elfogultságra hivatkozva más ország bíróságához fordulni	26	36	38
Sorkatonai szolgálat szabadon választott uniós állam hadseregében	25	39	36
A magyar nyelv hivatalosként elismerése az ügyintézésben	21	45	34
Forinttal fizetni más tagországokban	11	64	25

a helyes megoldást a sötét mező mutatja

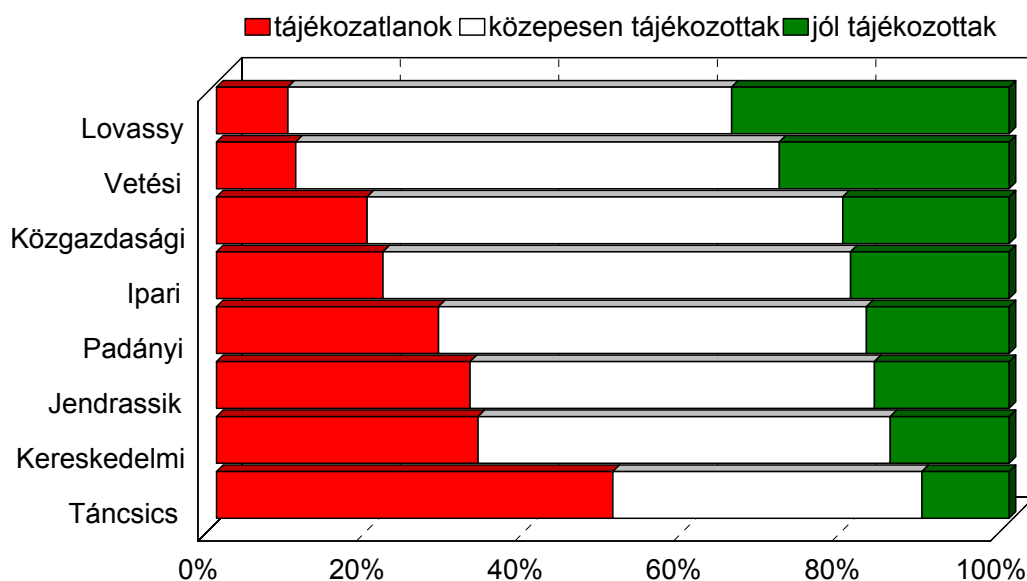
A veszprémi fiatalok többsége közepesen informált a tekintetben, hogy a csatlakozás után mire lesz jogi lehetőség és mire nem. Megtévesztette a tanulókat az a kijelentés, mely szerint a csatlakozás után vízum nélkül el lehet majd jutni bármely külföldi országba. A tanulók 47 százaléka gondolta így. Érdekes, hogy az EU egyik alapvető szabadságelvéből fakadó (áru szabad mozgása) unión belüli vámmentességről csak minden harmadik tanuló tud. A magyar nyelv hivatalosként való elismerése az ügyintézésben - mivel minden állam hivatalos nyelve egyben az unió hivatalos nyelve is - evidencia. Ezt a tanulók 21 százaléka tudja. Mindezek mellett a középiskolás diákok közel egyharmada fogalmazott meg "nem tudom" választ, s ez azt mutatja, komoly hiányosságok is vannak EU ismereteikben.

A kérdőívben felsorolt jogi lehetőségek közül a tanulók átlagosan hatot választottak ki helyesen. A jobb összehasonlíthatóság miatt a válaszok alapján három csoportba soroltuk a diákokat. Azokat a tanulókat, akik maximum öt jó választ adtak tájékoztatlannak minősítettük, azok, akik öt és tíz közötti jó választ adtak

közepesen, azok pedig, akik tíz, vagy annál több helyes választ adtak a jól tájékozottak. Ennek megfelelően a veszprémi tanulók 31 százaléka - az Európai Unió csatlakozási utáni jogi lehetőségek kérdésében - tájékozatlan, további 51 százaléka közepesen tájékozott, s csupán 18 százalékról lehet elmondani, hogy jól informált. Ahogy az várható volt a témában való jártasság összefüggésben van a tanulmányi eredménnyel és a szülő iskolai végzettségével ($r=0,2$). A jobb tanulók és a képzettebb szülők gyermekei tájékozottabbak e tekintetben is.

Ha az iskolák dimenziójában vizsgáljuk a kérdést látható, hogy a két tiszta profilú gimnáziumban van a legtöbb tájékozott tanuló, s a Tánicsics diákjai körében a legkevesebb. Ez utóbbi iskolában egy tanuló átlagosan négy kérdésre válaszolt helyesen.

A tanulók ismerete az Európai Unióhoz való csatlakozás utáni jogi lehetőségekről

Az előzetes teszt eredményei

A veszprémi középiskolások EU ismereteiről ad hírt - ugyan nem reprezentatív módon - az előzetes, orientáló jellegű teszt kérdéseire adott választömeg is. A következőkben e teszt eredményeit foglaljuk össze. Fontos hangsúlyozni, hogy a válaszok nem a spontán EU ismeretet mutatják hiszen ez előzetes tesztet 200, a témában aránylag felkészült, tanulmányi versenyre készülő tanuló töltötte ki.

A tesztben a fiataloknak az Európai Unióval kapcsolatos lexikális ismereteikről kellett számot adniuk. Az Unióval kapcsolatos dátumokat a többség pontosan jelölte meg. A közös piac kialakításához elengedhetetlen szabadkereskedelmi programot bevezető Római Szerződések 1957-es dátumát, valamint a Maasrichi Szerződés 1993-as évét a válaszolók 90 százaléka tudta. Valamivel tájékozatlanabbak voltak a hazánkat is érintő dátumok kérdésében. A Magyarország és az Unió közötti Európai Megállapodás valamint a csatlakozási kérelmünk benyújtásának évét a diákok 82 százaléka jelölte meg pontosan. Fontos megjegyezni, hogy a diákok fejében nem különül el a nemzetközi szerződések aláírásának és ratifikálásának aktusa. A dátumok kérdésében a legtöbb tévedés az Európai Bizottság ország-kérdőívének megválaszolásával kapcsolatban érkezett.

Az Unióval kapcsolatos statisztikai adatokról is erősen megoszlottak a "találati arányok". Az Unió lakosainak számát (kb. 370 millió) gyakorlatilag mindenki tudta. Hasonlóan magas, 80 százalék volt azok aránya akik azt is tudták, hogy az EU középiskolásainak 83 százaléka tanul angolt idegen nyelvként. Azt, hogy az Unió GDP-jének 2 százalékát fordítja kutatásokra, műszaki fejlesztésekre csak 65 százalék jelölte meg helyesen, a többiek felülbecsülték. Ugyanakkor a többség (51 százalék) alulbecsülte az EU-n belüli diplomások közötti nők arányát.

A tagállamokra vonatkozó kérdésekre igen magas arányban érkeztek helyes válaszok, gyakorlatilag mindenki ismerte az alapító országokat, és a soros elnöki tisztelet ellátó államot. Tudják, hogy a legtöbb bevándorló Törökországból érkezik az Európai Unióba, s azzal is tisztában vannak hogy ők Németországban telepednek le.

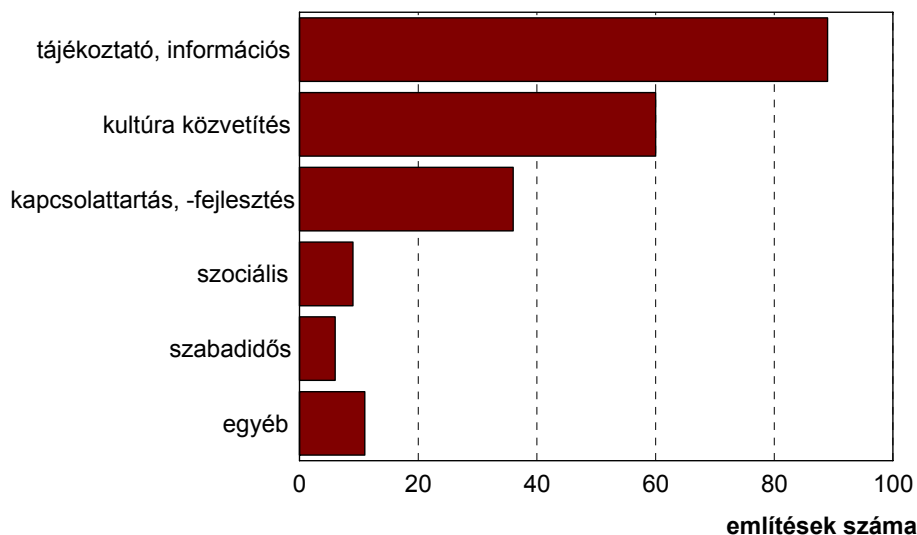
Az europolgárok számára szinte átláthatatlan az EU szervezeti felépítése és döntéshozatali mechanizmusa. E kérdések megválaszolása okozta a legnagyobb gondot a veszprémi diákok számára is. Azt, hogy a politikai döntéseket a tizenöt állam- vagy kormányfőből álló Európai Tanács hozza, s nem a Miniszterek Tanácsa, vagy a Parlament, csak a tanulók fele tudta. A belső piac gyakorlati kiteljesítését célzó Fehér Könyvnek 60-70 százalék nézett utána, csakúgy mint az egyes intézmények székhelyének. A válaszoló tanulók háromnegyede tudta, hogy egy-egy állam hat hónapig tölti be az elnöki tiszteletet. Az egyetlen kérdés amire kivétel nélkül mindenki tudta a helyes választ az a Phare program lényegére vonatkozott, mindenki tudta, hogy egy olyan segélyalap, amely a közép-kelet-európai országok gazdaságát, demokratikus fejlődését támogatja.

6. A VESZPRÉMI EURÓPA HÁZ

A veszprémi várban álló, 1751-ben épült Dubniczay palota épületét az elmúlt évtizedekben irodaházként használták, jelenleg nagyrészt üres, kihasználatlan. A palota teljes felújításra szorul, az értékes homlokzatokat és belső falfestményeket restaurálni kell. Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata az épületet Európa Ház céljára kívánja helyreállítani, hasznosítani. A tervek szerint a rekonstrukció után itt kaphatnak a helyet a terület uniós kapcsolatait bonyolító irodák, az egyesült Európa tudományos, művészeti, kulturális életét közvetítő és reprezentáló rendezvények, konferenciák, kiállítások.

A kutatás részeként arra kértük a középiskolás diákokat mondják el, hogy véleményük szerint mivel kellene foglalkoznia a majdan megnyíló Európa Háznak, milyen szerepet szánnak az intézménynek, milyen feladatai, programjai lehetnének. A beérkezett válaszokat öt, egymástól jól elkülönülő csoportba rendeztük. Az Európa Ház legfontosabb feladata a tájékoztatás, az információs központként való ténykedés.

Az Európa Ház elvárt tevékenységi köre

Az információs kategóriába tartozik a információk gyűjtése és rendszerzése a külföldi ösztöndíjakról, pályázati lehetőségekről, az EU intézményeiről, felépítéséről, az uniós csatlakozás aktuális kérdéseiről. E mellett a tájékoztatási és ismeretterjesztési feladatkör részét képezik - legalábbis a tanulók szerint - a témába

illő vetélkedők, versenyek szervezése, a városi EU nap koordinációja, az iskolán belüli és kívüli EU oktatásnak a segítése, képzések, előadások szervezése, tanácsadó-szolgálat fenntartása. Az információs funkció maradéktalan ellátásához szükséges egy dokumentumtár létrehozása (film, CD-ROM, könyvek, újságok) valamint saját készítésű kiadványok (újság, hírlevél) készítése és terjesztése.

A második funkció amit be kell tölteni a kultúrákövetítés, az európai népek sokszínű kultúrájának megismertetése. Ennek értelmében az Európaháznak részt kell vállalnia az Európai Unióval kapcsolatos veszprémi rendezvények, programok szervezésben (pl. kiállítások, koncertek, hangversenyek, táncfesztivál, előadások, vitafórumok, konferenciák).

A diákok szívesen látnák, ha a majdan megnyíló Európa Háztól segítséget kapnának külföldi tanulmányútjaikhoz, cserekapcsolataik ápolásához. A kapcsolattartáshoz természetesen hozzátartozik az állandó kapcsolat más hasonló jellegű intézményekkel, dokumentációs és információs központokkal, sőt uniós intézményekkel.

Érdekes, hogy a fiatalok között többen voltak, akik olyan feladatokat is delegálnának a veszprémi Európá Háznak, amelyek idegenek egy alapvetően információs és dokumentációs céllal üzemelő központtól. Így meglepő, hogy szociális támogatást, diákkedvezményeket, jótékony célú akciókat és ingyenes irodai szolgáltatásokat (pl. fénymásolás, számítógép és internet használat) is várnak - elsősorban a fiatalok számára - az intézménytől, továbbá a sportprogramok, nyári táborok szervezését, sőt ifjúsági klub fenntartását is említették, mint egyfajta ifjúsági szabadidős humánszolgáltatást. Ez utóbbiaknak egyértelmű oka, hogy Veszprémben az Ifjúsági Ház megszüntetése óta nincs olyan intézmény, amely kimondottan a fiataloknak nyújtana ilyen jellegű szolgáltatásokat. Nem arról van szó, hogy ezek a szolgáltatások hiányoznak a városból, hanem arról, hogy elszórtan, a fiatalok számára gyakran nem elérhető helyen és időben nyújtják őket.

Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata szándékai szerint a Dubniczay palota felújítási munkálatai 2002-re fejeződnek be. A város a felújításhoz szükséges fedezet előteremtése érdekében pályázatokat kíván benyújtani az EU-hoz és a nemzetközi műemlékvédelmi szervezetekhez. A majdani Európa Ház profiljának, feladatainak, szolgáltatási körének pontos meghatározása még odébb van, így van lehetőség arra, hogy a diákok javaslatait, ötleteit integráljuk az intézmény részletes koncepciójába.

MELLÉKLET**Elsősorban mely országokkal kell hosszútávon jó kapcsolatot kiépítenünk?**

Az említett országok rangsora földrészek szerinti bontásban

Amerika	említések száma
USA	724
Latin-amerikai országok	10
Kanada	11
amerikai ország összesen	745

Európa	említések száma
Németország	562
Anglia	375
Ausztria	293
Franciaország	276
szomszédos országok	188
Olaszország	107
EU tagállamok	91
Oroszország	87
Románia	81
Svájc	80
Nyugat-Európa	74
Szlovákia	58
Csehország	50
Lengyelország	47
Hollandia	36
Európai országok	22
Szlovénia	18
Svédország	17
Ukrajna	16
Jugoszlávia	13
Horvátország	13
Spanyolország	12
Belgium	11
Luxemburg	9
Finnország	9
Görögország	8
Dánia	6
európai ország összesen	2559

Ázsia	említések száma
Japán	82
ázsiai országok	34
Kína	15
ázsiai ország összesen	131

Afrika	említések száma
afrikai országok	13
Dél-Afrika	4
Egyiptom	1
afrikai ország összesen	18

egyéb, általános említések	említések száma
a fejlett országok	31
NATO tagállamok	21
minden országgal	17
egyéb említés összesen	69

**Egyetértesz azzal, hogy amint csak lehet, az országnak
csatlakoznia
kell az Európai Unióhoz?**

	igen %	nem tudom %	nem %
Közgazdasági SZKI	77	14	9
Ipari SZKI és Ált. Gimnázium	77	13	10
Vetési Albert Gimnázium	75	16	9
Lovassy László Gimnázium	75	12	13
Jendrassik György SZKI	72	19	9
Kereskedelmi SZKI	68	24	8
Padányi B.M.R.K. Gimnázium (Eü)	60	21	19
Táncsics Mihály Szakképző	57	32	11
városi átlag	69	21	10

A csatlakozás vélelmezett időpontja az iskolák dimenziójában

	nem tudja %	öt éven belül %	több mint öt év %	soha %
Vetési Albert Gimnázium	11	58	30	1
Ipari SZKI és Ált. Gimnázium	11	52	35	2
Jendrassik György SZKI	19	50	28	3
Kereskedelmi SZKI	26	50	20	4
Táncsics Mihály Szakképző	32	46	19	3
Közgazdasági SZKI	13	44	41	2
Padányi B.M.R.K. Gimnázium (Eü)	25	44	29	2
Lovassy László Gimnázium	14	35	48	3
városi átlag	21	48	28	3

A csatlakozás utáni helyzetváltozás mérleg-indexen kifejezve az egyes iskolák tanulóinak válaszai alapján

	Lovassy	Vetési	Padányi	Ipari	Jendr.	Közgazdasági	Kereskedelmi	Táncsics	átlag
külkapcsolat	+95	+95	+86	+92	+93	+94	+88	+80	+90
idegenforg.	+85	+84	+77	+81	+77	+88	+82	+74	+80
Kereskedelem	+90	+92	+76	+88	+87	+89	+76	+75	+83
Szolgáltatások	+78	+84	+61	+79	+70	+70	+64	+65	+71
ipar	+49	+72	+39	+65	+71	+69	+67	+62	+64
egészségügy	+50	+65	+41	+61	+52	+60	+61	+49	+56
munkaügy	+48	+51	+28	+55	+49	+51	+45	+36	+46
mezőgazdaság	+26	+30	+16	+40	+43	+48	+41	+33	+36
oktatás	-19	+13	+10	+44	+39	+40	+39	+39	+32
közbiztonság	-7	-4	0	+6	+17	+13	+18	+21	+11

Az egyes társadalmi csoportokat az EU csatlakozás nyertesének vélők aránya iskolánkénti bontásban

	Lovassy	Vetési	Padányi	Ipari	Jendr.	Közgáz	Keresk.	Táncsics	átlag
politikusok	84	85	86	82	79	85	79	70	79
értelmiségiek	76	85	67	88	75	83	73	63	75
vállalkozók	70	81	63	74	66	77	71	56	68
fiatalok	76	79	61	73	64	75	66	53	66
diákok	66	65	49	67	61	71	55	49	59
munkanélküliek	58	62	47	61	49	61	48	36	51
mg.termelők	39	38	35	48	42	47	48	41	43
nagycsaládok	39	47	33	41	33	37	43	35	38
nyugdíjasok	33	34	23	39	35	31	37	34	34
cigányok	19	16	17	13	12	14	12	11	13

az igen válaszok százalékos aránya

Ahhoz, hogy EU-tagok lehessünk, NATO-tagnak kell lenni?

	Igen, feltétele %	Nem feltétele %	Nem tudja %
Lovassy	23	65	12
Vetési	21	56	23
Ipari	34	38	28
Padányi	34	33	33
Közgazdasági	31	33	36
Jendrassik	34	32	34
Táncsics	29	26	45
Kereskedelmi	39	22	39
városi átlag	32	34	34

A majdan megnyíló veszprémi Európa Háznak szánt szerepek

funkció	részletezve
tájékoztató, információs szerep (89 említés)	külföldi munkáltatók segítése, külföldi ösztöndíjak, pályázatok figyelése, információk gyűjtése EU intézményekről, felépítésről, általános és aktuális kérdésekről, a csatlakozás előnyeiről, hátrányairól; vetélkedők, versenyek szervezése, filmvetítés, filmklub, könyvtár; tanfolyamok, képzések; oktatás támogatása; EU-t ismertető kiadványok; a mai Európa bemutatása; tanácsadás; EU nap szervezése; újság szerkesztése
kultúraközvetítő szerep (60 említés)	rendezvények, programok szervezése, kiállítások, koncertek, hangversenyek, táncfesztivál, politikai talk show; európai népek kultúrájának megismertetése; művészet irodalom, kiállítások, gasztronómia, büfé az EU országok speciális ételeiből; előadások, beszélgetés, vita; konferenciák; Európa múltjának bemutatása
kapcsolatépítés, -fejlesztés (36 említés)	tanulmányutak, csereprogramok az EU országaiba; veszprémi régió kiépítése, összefogása, bemutatása, lehetőségek felmérése; testvérvárosi kapcsolatok erősítése; csatlakozás elősegítése megyei és városi szinten; kapcsolat más Európaházakkal; EU helyi képviseleti szerve; kapcsolattartás az EU intézményeivel
szociális segítség (9 említés)	diákok segítése, kedvezmények; szociális támogatás, jótékony célú szolgáltatások; ingyenes fénymásolás, számítógép és internet használat
szabadidős funkció (6 említés)	ifjúsági klubok fenntartása; nyári programok, táborok szervezése; sport lehetőségek biztosítása
egyéb (11 említés)	környezetvédelemi problémákra figyelemfelhívás; pályázatok kiírása; gazdasági fejlődés segítése

A csatlakozás előnyei és hátrányai Magyarország számára (az orientációs teszt nyitott kérdésére adott válaszok)

előnyök	hátrányok
<p>gazdasági fejlődés (22), szabad áru, tőke és munka mozgás az EU-n belül (20), bejutunk egy egységes elvek alapján szabályozott piacra (17), EU anyagi támogatása (14) közös oktatási programok (11) életszínvonal emelkedése (10), részvétel a döntéshozatalban (9), tőkebeáramlás (7), hatékonyabb környezetvédelem (7), közös, hatékonyabb bűnüldözés (5), biztonság (5), egységes pénz (4), nem lesznek határok (4), béke, szociális biztonság (3), eü. fejlődése (3), a kontinens politikai stabilitása (2) jogharmonizáció, (2) hidat formálunk kelet és nyugat közt (2), kapcsolatok más országokkal (2) általános műveltség fejlődése (2) közlekedés korszerűsítése (2), modernizáció (1), hadsereg technikai fejlődése (1), európai kulturális identitás megőrzése (1), idegenforgalom fellendülése (1), közös kutatási programok (1)</p>	<p>a vámok eltörlésével a nemzeti piac kiszolgáltatottabbá válik (17), önállóság egy részének feladása (15), nemzeti érdekek sérülnek (8), szomszédos államok nem egyszerre csatlakoznak - kisebbségek elszigetelődése (6), többséghez való alkalmazkodás (5), áremelkedés (4), EU közös agrárrendtartás bevezetése (4), zsoldos hadsereg (3), új jogszabályok (3), munkaerő elvándorlás (3), mindent szabványosítanak (2), nőhet a munkanélküliség (2), oktatás színvonalának romlása (2), idegenek bevándorlása (1), hozzájárulás az EU költségeihez (1), adók növekedése (1)</p>